

Turist Rehberlerinin Meslekten Beklentileri Üzerine Bir Araştırma

A Study on Career Expectations of Tourist Guides

Bünyamin KOÇAK

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Rehberliği Anabilim Dalı, Türkiye
Afyon Kocatepe University, Department of Tour Guiding, Turkey
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-8139-1271> - bunyaminkocak@gmail.com

Arş.Gör. Ali KABAKULAK

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Türkiye
Afyon Kocatepe University, Faculty of Tourism, Turkey
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9256-8557> - alikabakulak@aku.edu.tr

Özet

Amaç ve Önem: Profesyonel turist rehberlerinin mesleki beklentilerini belirleyerek çözüm önerileri getirmeyi amaçlayan bu araştırma, Bursa’da rehberlik mesleğini icra eden 25 profesyonel turist rehberi üzerinde meslekten beklentilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Literatür taraması yapılarak ölçekte yer alan ifadeler belirlenmiş ve turist rehberlerine anketler uygulanmış, bu uygulamalar esnasında gerekli durumlarda turist rehberleri ile yüz yüze görüşmeler yapılarak süreç desteklenmiş ve verimli sonuçlar alınabilmesi için katılımcılara detaylı bilgi verilmiştir.

Yöntem: Turist rehberlerinin mesleki beklentilerinin ele alındığı bu çalışmada ihtiyaç duyulan verilerin elde edilmesi için anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket temel olarak iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde katılımcılara ait demografik bilgilere, ikinci bölümde mesleki beklentilere ilişkin 7 ifadeye yer verilmiştir. İfadelerin oluşturulmasında literatürden faydalanılmış, 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Araştırma verileri Mart-Nisan 2017 döneminde rehberler ile yüz yüze görüşülerek anketler elden dağıtılmış ve 25 turist rehberi araştırmaya katılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan 25 turist rehberlerinin uzun yıllar rehberlik mesleğini yapmak istedikleri ancak, gelecekte tam olarak ne yapmak istediklerine karar veremedikleri ortaya çıkmıştır.

Sınırlılıklar: Bu çalışma 2017 yılının Mart-Nisan aylarında Bursa’da 25 turist rehberi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla Türkiye’de Haziran ayı itibarıyla 10407 turist rehberi olduğu düşünülürse sınırlı bir örneklem üzerinde bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada Türkiye’de bulunan 13 rehber odasına ve 10407 rehberine ulaşmak mümkün olmamıştır. Bu durum zaman ve maliyet kısıtlarını ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, meslek, beklenti, turizm

Makale Türü: Araştırma makalesi

Abstract

Purpose and Importance: This research aimed to determine the professional expectations of professional tourist guides and to suggest solution proposals. This research was carried out in order to determine the professional expectations of 25 professional tourist guides in Bursa. Literature survey was conducted to determine the expressions involved in the scale and questionnaires were applied to tourist guides. In these situations, face-to-face interviews with tourist guides were conducted during these applications and the process was supported. Detailed information was provided to the participants in order to get productive results.

Methodology: In this research, which deals with the professional expectations of tour guides, the questionnaire technique was used to obtain the data needed. The questionnaire basically consists of

two parts. In the first part of the questionnaire, demographic information belonging to the participant and in the second part, 7 expressions about professional expectations were included. Literature was used in the formation of the expressions, and 5 Likert type scale was used. Survey data during the period of March-April 2017, face-to-face interviews with guides were conducted, and 25 tourists' guides participated in the survey.

Findings: It has been revealed that the 25 tourists who participated in the survey wanted to do their guidance profession for many years, but they could not decide what exactly they wanted to do in the future.

Limitations/implications: This study was carried out on 25 tourist guides in Bursa in March-April 2017 year. Thus, this research on a limited sample of been thinking that if the tourist guide as of June 10407, Turkey has carried out. In this study it was not possible to reach the 13 chambers in Turkey. This leads to time and cost constraints.

Keywords: Tourist Guide, occupation, expectation, tourism

Paper Type: Research paper

Giriş

Turizm emek yoğun bir sektördür. Aynı zamanda dünya ekonomisinin en önemli gelir kaynaklarını oluşturan sektörlerden birisidir. Emek yoğun yapısı nedeniyle işgörenlerin kısa zaman içinde yıpranmalarına ve tükenmişlik yaşamalarına neden olmaktadır. Turizm sektörünün en önemli temsilcilerinden olan turist rehberleri, çalışma koşullarının yaratmış olduğu olumsuz durumlardan dolayı (ailelerine zaman ayıramama, uzun turlar sonrası yorgunluk ve hasta olma vb.) meslekleri ile ilgili bir takım beklentiler içine girebilmektedirler. Bu beklentilerin karşılanması turist rehberleri açısından önem taşımaktadır. Meslekten beklentilerin (sürekli işe gitme, sağlık sigortası ve emeklilik yatırımı, taban yevmiye ve üstünde yevmiye alma vb.) yeterli düzeyde karşılanması turist rehberlerinde olumlu mesleki tutum ve iş doyumunu yaratabilmektedir. Aksi durum ise olumsuz sonuçlar (işten ayrılma niyetinin olması, motivasyon ve performans eksikliği vb.) doğurabilmektedir. Bu nedenle turist rehberlerinin beklentilerin tatmin edilmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmada turist rehberlerinin meslekten beklentilerinin neler olduğu ve buna bağlı olarak da bu beklentilerin karşılanma durumları ortaya konmaya ve bu beklentilerle ilgili çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

1. Kuramsal Çerçeve

Turist rehberliği, hizmet tamamıyla bir hizmet mesleğidir. Turist rehberliği, insan ilişkilerinin çok yoğun olduğu, meslek getirisi ve iş doyumunu yüksek bir çalışma alanıdır. İşine bağlı, mesleki gelişimine önem veren, mesleğini severek yapan ve kendisini geliştirmek isteyen bir birey için rehberlik zevkli bir meslektir (Yarcan, 2007: 33). Turist rehberleri bir ülke için büyükelçi konumundadır, turistlerle doğrudan iletişim kurduklarından dolayı turistlere unutulmaz deneyimler yaşatmada önemli rol oynarlar (Pond, 1993). Turist rehberliği ile ilgili literatürde birçok tanım yer almaktadır. Bu tanımlardan bazılarını izleyen kısımda yer verilmiştir.

Türk Dil Kurumuna göre rehber kelimesi “birinin doğruyu bulmasına yardımcı olan, yol gösteren kimse veya şey, delil” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2018). Turist rehberliği, turizm ve farklı alanlardaki birçok konuyla ilgili bilgi veren ve ülkeye gelen turistlere yol gösteren kişidir (Güzel, Altıntaş ve Şahin, 2017: 128). 22.06.2012 tarihinde çıkan yasanın 6326'nolu kanununa göre turist rehberi, T.C. vatandaşı, 18 yaşını doldurmuş, üniversitelerin turist rehberliği bölümlerinin önlisans, lisans veya yüksek lisans programlarından mezun olmuş veya üniversitelerin turist rehberliği bölümü dışındaki diğer bölümlerinden en az

lisans düzeyinde mezun olan, Bakanlığın belirlediği Anadolu turunu yapmış, en az bir yabancı dil bilen kişi olarak tanımlanmıştır (TUREB, 2018). Başka bir tanıma göre, turistlere gezi sırasında ziyaret edilen ülke, bölge, turistik merkez ve ören yerleri hakkında doğru ve detaylı bilgiler sunan kişidir (Çolakoğlu, Epik ve Efendi, 2010: 37).

Turist rehberliği turizm sistemi içinde önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye koşulları düşünüldüğü zaman 2012 yılında resmileşen meslek kanunundan dolayı turist rehberliği mesleği yasal statüye kavuşmuş ve resmi olarak meslek kabul edilmiştir (Arslantürk, 2003: 186). Turist rehberliği yasal olarak meslek kabul edilmeden önce turist rehberlerinin TÜRİSAB gibi bir meslek yasasına sahip olması ve mesleğin yasal olarak tanınması rehberler tarafından talep edilmekteydi. Yasa çıkmadan önce rehberleri koruyan herhangi bir kanun ve güvence bulunmamaktaydı. Bu nedenle hükümet nezdinde girişimlerde bulunularak rehberlik mesleği çıkarıldı. Ancak geçmişte var olan problemlerin birçoğu (sigorta, emeklilik, devlet desteği vb.) yasa çıktıktan sonra da giderilemediğinden dolayı turist rehberleri iş doyumsuzluğu, duygusal tükenme, iş, aile ve arkadaş çevresiyle çatışma, motivasyon ve performans düşüklüğü yaşamaktadırlar. Yaşanılan bu sorunlar birçok çalışmada (Batman, 2003; Yarcan 2007; Güzel vd. 2014; Taştan ve Genç, 2017) pek çok kez ortaya konmasına rağmen ciddi bir ilerleme kaydedilememiştir. Dolayısıyla turist rehberlerinin mesleklerine devam etme yani kariyer yapma istekleri azalmaktadır.

1980'li yıllardan itibaren Türkiye'de kariyer kavramıyla ilgili gelişmeler olmuştur. Fransızca "carriere" kelimesinde Türkçeye giren kariyer kavramı, kişinin mesleğinde aşması gereken zorluklar ve izlemesi gereken yol şeklinde tanımlanabilir (Gümüştekin ve Gültekin, 2009: 148). Latince "carrus" (at arabası), carrera (yol), "carriere yarış yolu", career (meslek) anlamlarına gelmektedir. Türkçe'de ise iş, meslek anlamlarına karşılık gelmektedir (Seçer ve Çınar, 2011: 51). Kariyer, bir kimsenin yaşamı boyunca yaptığı işler, yaşamını oluşturan olaylar dizisi, yaşam rollerinin birleşimi olarak ifade edilebilir. Diğer deyişle kariyer, insanların uzun vadedeki davranışlarını düzenlemek için kullandıkları bir yapı olarak tanımlanabilir (Gülcan, 2011: 10). Kariyer, genel anlamıyla seçilen bir iş hattında ilerlemek ve bunun sonucunda sorumluluk üstlenmek, statü kazanmak ve saygınlık elde etmek anlamı taşımaktadır (Kılıç ve Öztürk, 2009: 45).

Turist rehberliği ülkelerin, halkların, işveren konumundaki acentelerin temsilcisi konumundadır. Turist rehberi, turistlerin ülkeye varışından ayrılışına kadar turistlerin karışılacağı her türlü sorunun çözümüne katkı sağlamasından dolayı ülke ve acente / tur operatörünün imajını yükseltmektedir. Ayrıca turistlerin ülkeyi tekrar ziyaret etmelerinde acentelerin sadık müşteri profili oluşturmasında en büyük katkıyı sağlayan kişi turist rehberidir. Çünkü turist rehberinin verdiği bilgiler turistler için gidilen ülke, halk, kültür vb. konularda ilk izlenimi oluşturduğundan dolayı turist rehberliği mesleği önem arz etmektedir.

Turist rehberlerinin mesleklerinden beklentileri bulunmaktadır. Bu beklentilerin en başında olumlu tutum, iş ve yaşam doyumu gelmektedir. Mesleğini yapmaktan keyif alan bir rehber müşteri memnuniyeti sağlamaktadır. Bunların dışında turist rehberlerinin mesleklerinden en büyük beklentileri mesleklerini icra ederken karşılaştıkları problemlerdir. Turist rehberleri mesleklerinin kalitesini ve statüsünü düşüren, insanların gözünde meslek olarak görülmemeyen, kolay bir iş olarak görülen mesleğin statüsünün yükselmesini ve 2012 yılında çıkan 6326 kanunun çıkmasıyla beraber rehberlerin yasal haklarının korunmasını istemektedirler. Bu nedenle izleyen kısımda ifade edilen sorunların çözüme kavuşturulması konusunda turist rehberlerinin beklentileri mevcuttur. Bu sorunlar (Genç ve Taştan, 2017: 859):

Odalar ve birlikle ilgili sorunlar, kaçak rehberlik sorunu, seyahat acenteleri ve tur operatörleriyle ilgili sorunlar, rehberlik eğitimi (Alan kılavuzluğu), denetim eksikliği, çalışma kartı ücretleri, vergilendirme, sağlık güvencesi, gölge rehberlik, örgütlenememe, sezonluk iş yoğunluğu, iş güvencesinin olmayışı, haksız kazanç, sözleşme yapmama, meslek yasası vd. sorunların en aza indirilmesini beklemektedirler. Dolayısıyla yukarıda ifade edilen sorunlar çözüldüğünde turist rehberleri mesleklerini sürdürme konusunda olumlu düşünceler içine girecektir. İş ve yaşam doyumu sağlayacaktır. Dolayısıyla turist rehberliği mesleğinin statüsünün yükseltilmesi ve toplumda doktorluk, mühendislik, avukatlık, öğretmenlik vb. gibi mesleklerle aynı seviyede değer ve mesleki saygınlık görmeyi beklemektedirler. Ayrıca meslek yasalarında yer alan boşlukların giderilmesi, emeklilik sisteminden faydalanabilmesi, devlet desteğini arkalarında görmeyi beklemektedirler.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma ülke tanıtımı açısından stratejik önem taşıyan profesyonel turist rehberlerinin meslekten beklentilerini belirleyerek çözüm önerileri getirmeyi amaçlamaktadır. Turist rehberliği, turizm sektörünü, ekonomilerinin gelişiminde önemli bir gelir kaynağı olarak gören ülkeler için hayati öneme sahip mesleklerdendir. Turist rehberlerinin beklentilerini belirlemek bu nedenle önem arz etmektedir. Daha önceden yapılan çalışmalarla mukayese edildiğinde literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. Yöntem

Bursa'da faaliyet gösteren 25 eylemli profesyonel turist rehberine, meslekten beklentilerini belirlemek amacı ile anket tekniği uygulanarak bilgi toplanmıştır. Anket çalışması verileri gerekli istatistik yöntemler ile analiz edildikten sonra elde edilen bulgular, tablolar halinde gösterilerek yorumlanmıştır. Bu çalışmada istatistik programından faydalanarak yüzde, frekans analizleri yapılmış ve ölçeklerin ortalamaları ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır.

4. Bulgular

Araştırma bulgularının incelenmesi sürecinde ilk olarak katılımcılara ait bazı demografik değişkenler ele alınmış ve bulgular Tablo 1 ve Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan eylemli turist rehberlerinin, %64'ü erkek, %36'sı kadındır. Araştırmaya katılan turist rehberlerinin yaş grupları incelendiğinde sırasıyla, 25-34 yaş arası (%40), 35-44 yaş arası (%24), 45 ve üzeri yaş üzeri (%36) olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan eylemli turist rehberlerinin eğitim durumları incelendiğinde %12'si ön lisans, %72'si lisans ve %16'sının ise yüksek lisans mezunu olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan rehberlerin %12'si bölgesel çalışma kartına sahipken %88'i ise ülkesel çalışma kartına sahip olduğu saptanmıştır. Tablo 1'de araştırmaya katılan turist rehberlerinin çalışma kartlarında hizmet verdikleri lisan incelendiğinde İngilizce (%56) ilk sırada yer alırken Almanca (%8), Rusça (%8) ve diğer diller (%28) olarak saptanmıştır.

Demografik veriler incelendiğinde araştırmaya katılan turist rehberlerinin ağırlıklı olarak erkek ve genç rehberlerden oluştuğu, eğitim olarak da 4 yıllık üniversitelerin bölümlerinden mezun oldukları ve dolayısıyla da ülkesel çalışma kartına sahip olan rehberler oldukları, gelir düzeylerinin ise 2000 TL ve üzerinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Bazı Demografik ve Mesleki Değişkenler

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	9	36,0
	Erkek	16	64,0
Yaş	25-34 yaş arası	10	40,0
	35-44 yaş arası	6	24,0
	45 yaş ve üzeri	9	36,0
Eğitim	Ön lisans	3	12,0
	Lisans	18	72,0
	Lisansüstü	4	16,0
	0-999 TL	3	12,0
Gelir	1000-1999TL	3	12,0
	2000-2999TL	6	24,0
	3000-3999TL	5	20,0
	4000-4999TL	4	16,0
	5000 TL ve üzeri	4	16,0
Dil	İngilizce	14	56,0
	Almanca	2	8,0
	Rusça	2	8,0
	Diğer	7	28,0
Faaliyet alanı	Bölgesel	3	12,0
	Ülkesel	22	88,0
n: Frekans		%: Yüzde	

İzleyen kısımda tablo 2 yer almaktadır. Tablo 2’de araştırmaya katılan turist rehberlerinin ölçekte yer alan ifadelerle ilişkin görüşlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 2. Turist Rehberlerinin Meslek Beklentilerine İlişkin Tanımlayıcı Analizler

İfadeler	\bar{X}	ss		1	2	3	4	5
Daha uzun yıllar rehber olarak çalışmayı düşünüyorum.	4,24	1,36	n	2	2	2	1	18
			%	8,0	8,0	8,0	4,0	72,0
Gelecek dönemlerde farklı alanlarda çalışmayı düşünüyorum.	2,92	1,68	n	8	3	5	1	8
			%	32,0	12,0	20,0	4,0	32,0
Rehberlik mesleği uzun yıllar çalışmak için uygun bir iş alanıdır.	3,12	1,45	n	5	3	7	4	6
			%	20,0	12,0	28,0	16,0	24,0
Rehberlik mesleğinde iyi yerlere geleceğime inanıyorum.	3,60	1,66	n	6	--	4	3	12
			%	24,0	--	16,0	12,0	48,0
Turizm sektöründe yaşanan krizler nedeni ile iş bulamama ihtimali beni korkutuyor.	3,76	1,54	n	4	1	5	2	13
			%	16,0	4,0	20,0	8,0	52,0
İleride rehberlik mesleği ile ailemi geçindirememek beni korkutuyor.	3,48	1,64	n	6	1	3	5	10
			%	24,0	4,0	12,0	20,0	40,0
Gelecekte ne yapacağıma tam olarak karar vermiş değilim.	2,48	1,71	n	12	3	2	2	6
			%	48,0	12,0	8,0	8,0	24,0
Genel Ortalama	3,37	1,57						

\bar{X} : Aritmetik Ortalama, s.s.: Standard sapma, 1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Orta Düzeyde Katılıyorum, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan turist rehberlerinin ölçekte bulunan ifadelerle verdikleri yanıtlara göre en yüksek ortalamaya sahip ifadenin “daha uzun yıllar rehber olarak çalışmayı düşünüyorum” ($\bar{X}=4,24$) ifadesi olurken “turizm sektöründe yaşanan krizler nedeni ile iş bulamama ihtimali beni korkutuyor” ifadesinin ortalaması ($\bar{X}=3,76$) ile en fazla ortalamaya sahip ikinci ifade olmuştur. Bu ifadeleri sırasıyla “rehberlik mesleğinde iyi yerlere geleceğime inanıyorum” ($\bar{X}=3,60$), “ileride rehberlik mesleği ile ailemi geçindirememek beni korkutuyor” ($\bar{X}=3,48$), “rehberlik mesleği uzun yıllar çalışmak için uygun bir iş alanıdır” ($\bar{X}=3,12$), “gelecek dönemlerde farklı alanlarda çalışmayı

düşünüyorum” ($\bar{X}=2,92$) ifadeleri takip etmiştir. Ölçekte bulunan ifadeler içinde en düşük ortalamaya sahip ifade ise “gelecekte ne yapacağıma tam olarak karar vermiş değilim” ($\bar{X}=2,48$) ifadesi olduğu saptanmıştır. Ölçeğe ilişkin genel ortalama ($\bar{X}=3,37$) orta düzeyin üzerinde bir ortalama olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla araştırmaya katılan turist rehberlerinin uzun yıllar mesleklerini icra etmek istedikleri ve sektörde yaşanan çalkantılar, politik ve siyasi olaylar, terör olayları ve dış ülkelerde yaşanan olaylardan çok fazla etkilenmedikleri iş bulamama problemi yaşamayacakları ve rehberlik mesleğinde zamanla iyi bir konuma gelebilecekleri konularında görüş birliğine sahip oldukları anlaşılmıştır. Araştırmaya katılan turist rehberleri geleceğine dair net bir kararları olmadığı ve gelecekte mesleği icra edip etmeyecekleri konusunda ne yapacaklarını kestiremedikleri ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada turist rehberlerinin mesleklerinden beklentileri (kariyer yapma istekleri) ile ilgili ortaya çıkan sonuç bu meslekte bulunan rehberlerin mesleğe devam etme isteklerinin çok yüksek ve gelecekte ne yapacakları konusunda bir fikirlerinin olduğudur. Dolayısıyla da turist rehberleri gelecekte farklı mesleklere yönelme konusunda isteksiz olacağı söylenebilir.

Turist rehberliği mesleğinin önemi son yıllarda sektör tarafından daha fazla anlaşılan ancak mesleği icra eden kişiler olan turist rehberlerinin sürekli göz ardı edildiği bir meslektir. Turist rehberlerinin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları sorunların bir an önce ortadan kaldırılması için akademik çalışmaların Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından görevlendirilen denetmenler ve üniversitelerden akademisyenler ve Turist Rehberleri Birliğinden yetkiler ile birlikte bir araya gelmeli ve rehberlerin durumları değerlendirilmelidir. Tespit edilen sorunlar Bakanlıkça TBMM gündemine taşınmalı 2012 yılında çıkan yasa ve 2014 yılında çıkan yönetmelikte yer almayan ve rehberler açısından faydalı olacağı düşünülen maddeler (kaçak rehberliğin önlenmesi, taban altı yevmiye tura çıkılmaması, vb. gibi konularda yaptırımlar içeren maddeler) eklenmeli, turist rehberlerinin uzun süre sektörde devam etmeleri ve tecrübeli olan rehberlerden yeni rehberlerin faydalanabilmesi sağlanmalıdır. TUREB ve TÜRSAB yetkilileri hem acente ve rehberlerin haklarının korunması hem de turizmin canlandırılması ve ülke tanıtımının iyi yapılabilmesi için koordinasyon içinde çalışabilir ve düzenli aralıklarla bir araya gelerek sorunlar ve çözüm önerileri üzerinde görüş alışverişinde bulunabilirler. Böylelikle hem acentelerin hem turist rehberlerinin yararına olacak çalışmalar gerçekleştirilebilir. Acenteler tur programlarını yapıp maliyetlerini hesaplarken rehberlere verilecek taban yevmiye (günlük ücret 387 TL, transfer 195 TL, paket tur 467 TL) dikkate alınarak tur ücreti belirlenebilir (TUREB, 2018). Acenteler rehber ücretleri ve diğer giderleri net bir şekilde hesaplayıp tur programını satışa sunarsa müşterilerden tam ücret alırlar, rehberlere tam yevmiye ödeyebilirler ve acentelerin elde ettikleri kar oranları artar. Acentelerin müşteri profillerinde ve hizmet kalitesinde ve dolayısıyla da rehberlerin motivasyon, performans ve iş doyumlarında da artış beklenebilir.

Kaynakça

- Arslantürk, Y. (2003). Mesleki Bağlılık: Turist Rehberleri Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 186-207.
- Batman, O. (2003). Türkiye’de Profesyonel Turist Rehberlerinin Mesleki Sorunlarına Yönelik Bir Araştırma. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 115-132.
- Çolakoğlu, O., Epik, F. ve Efendi, E. (2014). *Tur Yönetimi ve Turist Rehberliği*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Gülcan, B. (2011). Turizmde Doçentlik Unvanı: Kapalı Kariyer Yolu ve Etkileri. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1 (3) 3-32.
- Gümüştekin, E.G. ve Gültekin, F. (2009). Stres Kaynaklarının Kariyer Yönetimine Etkileri. *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (23), 147-158.
- Güzel, F. Ö., Türker, A. ve Şahin, İ. (2014). Profesyonel Turist Rehberlerinin Algıladıkları Mesleki Engelleri Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 173-190.
- Kılıç, B. ve Öztürk, Y. (2009). Kariyer Yönetimi: Beş Yıldızlı Otellerde Bir Uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20 (1), 45-60.
- Pond, K. (1993) *The Professional Guide, Dynamics of Tour Guiding*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Seçer, B. ve Çınar, E. (2011). Bireycilik ve Yeni Kariyer Yönelimleri. *Yönetim ve Ekonomi Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 18 (2) 49-62.
- Taştan, H. ve Genç, E. (2017). Turist Rehberlerinin Yaşadıkları Mesleki Zorlukların Cinsiyete ve Yıllara Göre İncelenmesi. *The First International Congress on Future of Tourism*, Mersin University, pp.857-867, Mersin, Turkey, 2017.
- TDK,(2018).http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.5b48c699650ba5.94777954 (Erişim Tarihi: 13.07.2018).
- TUREB, “Mevzuat”, <http://www.tureb.org.tr/tr/Page/Detail/64>, (Erişim tarihi: 21.07.2018).
- Yarcan, Ş. (2007). Profesyonel Turist Rehberliğinde Mesleki Etik Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(1).